

I Poznańska Konferencja Kryminalistyczna 2026 – przedstawienie bieżących kierunków rozwoju i możliwości badawczych w celu zwalczania przestępczości

nadkom. Marcin Nowakowski

Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu

ORCID: 0009-0001-1389-2349

e-mail: marcin.nowakowski@po.policja.gov.pl

nadkom. Krzysztof Berg

Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu

ORCID: 0009-0006-5822-8616

e-mail: krzysztof.berg@po.policja.gov.pl

podinsp. Justyna Laskowska

Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu

ORCID: 0009-0008-7792-307X

e-mail: justyna.laskowska@po.policja.gov.pl

Streszczenie

W artykule przedstawiono kluczowe zagadnienia zaprezentowane w dniach 12-13 marca 2026 r., podczas pierwszej Poznańskiej Konferencji Kryminalistycznej, zorganizowanej przez Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Celem konferencji było przedstawienie aktualnych możliwości badawczych realizowanych w instytucjach specjalistycznych, które mogą mieć przełożenie na praktyczne wykorzystanie potencjału naukowego w procesie wykryczym.

Słowa kluczowe: kryminalistyka, badania biologiczne, genetyczne, badania antroposkopijne, badania dokumentów, badania informatyczne

Wstęp

Poznań to jeden z ośrodków naukowych w Polsce, to tu, w latach 1997-2013, odbywał się cykl dziewięciu konferencji poświęconych weryfikacji autentyczności dokumentów publicznych: „Technicznokryminalistyczne badania autentyczności dokumentów publicznych”. Jak zaznaczył prof. dr hab. Hubert Kołecki (1979,

s. 11) „jedną z przesłanek doskonalenia metody pracy organów ścigania jest stały rozwój kryminalistyki oraz pełniejsze wykorzystanie współczesnych jej osiągnięć. Podstawowym natomiast zadaniem nauki kryminalistyki, definiowanej jako nauka, jest dostarczanie organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości takich nowoczesnych metod i środków, które mogą być przydatne w praktycznej ich działalności”.

Zauważając potrzebę wniesienia w ogólnopolską przestrzeń konferencyjną nowego podejścia do przedstawienia zagadnień dotyczących szeroko rozumianej kryminalistyki, Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu podjęły współpracę w celu zorganizowania I Poznańskiej Konferencji Kryminalistycznej. Nowatorska formuła wydarzenia opierała się na połączeniu różnych dyscyplin kryminalistyki, służącym wymianie wiedzy i dobrych praktyk. Interdyscyplinarny charakter dotyczył zagadnień związanych z *Artificial Intelligence*, genetyką sądową, medycyną sądową, antropologią sądową, badaniami dokumentów. W szczególnym zainteresowaniu organizatorów pozostała również warstwa historyczno-patriotyczna, nawiązująca do kryminalistyki. Niezwykle istotną była, budząca bardzo duże zainteresowanie, zamknięta sesja poświęcona analizie spraw realizowanych przez policyjne Archiwum X, która w swym zamyśle stanowiła dodatkową przestrzeń do wymiany naukowo-ekspertckiej wiedzy sprzyjającej głębszej integracji i aktywności uczestników.

W Konferencji udział wzięło ponad 300 osób, reprezentujących kilkadziesiąt instytucji samorządowych, naukowych i specjalistycznych, służb mundurowych, prokuratur, czy sądów. Na dwudniowej konferencji przedstawionych zostało 36 referatów. Całość uzupełniła przestrzeń wystawiennicza jedenastu firm będących partnerami przedmiotowej konferencji. Szczegółowe informacje dotyczące tematów wystąpień, organizatorów, prelegentów, patronów naukowych, honorowych, medialnych oraz partnerów wydarzenia można znaleźć pod linkami: <https://poz-krym.web.amu.edu.pl/#organizatorzy> oraz <https://wielkopolska.policja.gov.pl/wlk/aktualnosci/274223,KWP-I-edycja-Poznanskiej-Konferencji-Kryminalistycznej.html>.

W ramach konferencji możliwe było także, ciesząc się dużym zainteresowaniem, zwiedzanie nowo wybudowanego Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu.

Dzień pierwszy (12.03.2026)

Podczas uroczystego otwarcia konferencji głos zabrali: prof. dr hab. Zbyszek Melosik – Prorektor UAM w Poznaniu ds. Relacji z Otoczeniem Społecznym, prof. dr hab. Tomasz Nieborak – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM w Poznaniu, nadinsp. Tomasz Olczyk – Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, insp. Iwona Marciniak-Krawczyk – Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji oraz Paweł Szalamacha – członek Zarządu Narodowego Banku Polskiego. Po inauguracji rozpoczęły się sesje tematyczne.

W pierwszym panelu tj. „Kryminalistyka na kartach historii Poznania” wysłuchano trzech prelegentów reprezentujących: Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wielkopolskie Muzeum Niepodległości oraz Muzeum Martyrologii Wielkopolan Fort VII Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości. W pierwszym z referatów przybliżono dorobek naukowy Feliksa Górskiego („Czarna Księga” 1848 r.) oraz prace antropometryczne i daktyloskopijne Ludwika Karola Teichmanna, Leona Wachholza, czy Ludwika Hirszfelda, a także dra Władysława Sobolewskiego, prof. dra hab. Zdzisława Jana Papierkowskiego, czy prof. dra hab. Pawła Horoszowskiego. W trakcie wystąpienia uwypuklone zostały również zagadnienia związane z powstaniem w dniu 24 lipca 1919 r. Policji Państwowej, Laboratorium Kryminalistycznego w Głównej Szkole Policyjnej w Warszawie (1926 r.), czy z mającą miejsce podczas Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w 1929 r. wystawą Policji Państwowej prezentującą m.in. plansze dydaktyczne oraz wybrane eksponaty Muzeum Kryminologicznego.

W kolejnym referacie przedstawiono założenia powstającego obecnie w Poznaniu Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Omówiono zagadnienia związane z: przyjęciem w 996 r. chrztu przez księcia Mieszka I, Ostrowem Lednickim, Poznańską Bazyliką Archikatedralną, czy Bazyliką Prymasowską w Gnieźnie. Podkreślona została rola wyżej wymienionych miejsc oraz faktów historycznych stanowiących źródła polskiej państwowości. W dalszej części wystąpienia poruszone zostały kwestie dotyczące Powstania Wielkopolskiego z 1806 r., będącego zwycięskim zrywem Polaków przeciwko zaborcom pruskim. Podjęte zostały także zagadnienia dotyczące odzyskania w dniu 11 listopada 1918 roku przez Polskę niepodległości, a przede wszystkim jednego z nielicznych w pełni zwycięskich powstań w historii Polski tj. Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, będącego zbrojnym wystąpieniem polskich mieszkańców Wielkopolski przeciwko państwu niemieckiemu.

W ostatnim referacie przybliżono zapisaną w zachowanych archiwach i na murach cel historię więźniów Fortu VII. Wartym podkreślenia jest fakt, że po zajęciu Poznania przez Niemców w 1939 r., na obrzeżach miasta powstał pierwszy na okupowanych ziemiach polskich obóz nazwany „obozem koncentracyjnym” – *Konzentrationslager Posen*. Naziści zaadaptowali, pochodzący z lat 70. XIX wieku Fort VII, który stał się w Poznaniu największym niemieckim obozem eksterminacji polskich elit na terenie Kraju Warty (Jurkiewicz, 2024). Więźniowie Polacy zapisywali na cegłach różne informacje: imiona, nazwiska, daty urodzenia, sentencje, pozostawili także rysunki. Jak podkreślił prelegent: „Wiosną 1944 r. Niemcy zlikwidowali obóz w Forcie VII. Przed opuszczeniem obozu specjalne grupy więźniarek zmuszono do zacierania i zmywania napisów ze ścian”. Od 1 lutego 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. zinwentaryzowano 1405 napisów lub śladów napisów pozostawionych przez więźniów w latach 1939-1944. Od września 2025 r. prace poszukiwawcze i badawcze realizowane

są również przez biegłych Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu. Szczegółowe informacje dotyczące powyższych zagadnień znajdują się pod linkami:

- <https://radiopoznan.fm/informacje/pozostale/badania-napisow-pozostawionych-przez-wiezniow-fortu-vii-moga-pomoc-w-identyfikacji-kolejnych-ofiar>,
- <https://gloswielokopolski.pl/policyjni-kryminalistycy-odczytaja-napisy-wiezniow-fortu-vii-kazde-nazwisko-moze-przywrocic-pamiec-o-ofiarach/gh/c1p2-29212863/2>,
- <https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/180802,Archiwum-Pelne-Pamieci-Fort-VII-w-Poznaniu.html>.

Kolejny panel tj. „Kryminalistyka a nowe technologie” zgromadził czternastu prelegentów reprezentujących znamienite instytucje: Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Polską Platformę Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, LS Airport Services S.A., Wałbrzyską Specjalną Strefę Ekonomiczną „Invest-Park”, Biuro Badań Kryminalistycznych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, PKO Bank Polski, ICHB PAN Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, czy Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości.

Zaprezentowane podczas konferencji referaty dotyczyły nowych wyzwań dla kryminalistyki cyfrowej, trendów rozwojowych związanych z europejskimi projektami badawczo-naukowymi, stosowania programów do przełamывania zabezpieczeń, przetwarzania danych multimedialnych, cyberbezpieczeństwa w branży lotniczej, wyzwań dla informatyki śledczej w przeciwdziałaniu przestępczości, detekcji mowy syntetycznej, aktualnych trendów fraudowych w bankowości elektronicznej, systemów sztucznej inteligencji, automatycznych systemów rozpoznawania twarzy, czy architektury sieci neuronowych pod kątem detekcji broni w nagraniach z monitoringu oraz analizy w czasie rzeczywistym. Do dalszej dyskusji pozostawiono kwestię tego, jak najnowsza technologia wyprzedza dzisiejsze uregulowania prawne. Doskonałym przykładem było odniesienie do wykorzystania sztucznej inteligencji w kontekście prawa karnego, cywilnego oraz administracyjnego. Odnosząc się do poszczególnych, niezwykle wartościowych wystąpień podjęto problematykę dotyczącą *deepfakes*, czyli techniki umożliwiającej zamianę twarzy, klonowanie głosu, synchronizację ruchu warg, odtworzenie wizerunku całego ciała z ruchem i postawą, w celu wykreowania niemających odzwierciedlenia w rzeczywistości fałszywych gestów, czy uczenia maszynowego *Machine Learning AI*. Ponadto przedstawione zostały m.in. zagadnienia dotyczące EMMA – systemu wspierającego monitorowanie i analizę treści audio i audiowizualnych pochodzących z tzw. otwartych źródeł, rozpoznawania

mowy (transkrypcja wypowiedzi), diaryzacji mówców (segmentacja dźwięku, ekstrakcja unikatowych cech jak wysokość głosu, ton czy akcent), wyszukiwania wypowiedzi osoby, a docelowo identyfikacji mówcy. Wyartykułowana została także tematyka cyberbezpieczeństwa w ruchu lotniczym i Systemu Operacyjnego Bezpieczeństwa SOC *Security Operations Center*. Następnie podjęte zostały zagadnienia dotyczące kryptowalut, płatności BLIK z wykorzystaniem bankomatów i wpłatomatów, fałszywej pornografii z wykorzystaniem AI, czy użycia cudzego podpisu elektronicznego. Zaprezentowane zostały także możliwości detekcji mowy syntetycznej, oparte na badaniach autentyczności w układzie nośnik-plik-sygnał, analizie audytywnej, analizie językowej i detekcji z wykorzystaniem metod maszynowych. Prelegenci przedstawili także najpopularniejsze działania przestępcze zmierzające do oszustwa, związane z tematyką socjotechniczną (wiadomości sms, wiadomości e-mail, połączenia telefoniczne). Omówiono także scenariusze działania sprawców na tzw. legendę: „na policjanta”, „na prokuratora”, „na pracownika innej profesji o dużym zaufaniu publicznym”, „na pracownika banku lub pomoc techniczną”, „na wypadek spowodowany przez bliską nam osobę”, „na wnuczka lub innego członka rodziny”, czy „na każdą osobę wzbudzającą zaufanie i przedstawiającą wiarygodną historię”. Uczestnicy konferencji zostali zapoznani z europejskim projektem DETECTOR, którego celem jest walka z manipulacjami medialnymi kreowanymi przez AI. Przedstawiono także CYCLOPES mający na celu utworzenie sieci europejskich organów ścigania skupiających praktyków zajmujących się zwalczaniem cyberprzestępczości, czy FORMOBILE, którego celem jest opracowanie rozwiązań pozwalających na pozyskiwanie wcześniej niedostępnych danych mobilnych, odblokowywanie urządzeń mobilnych, a także analizę danych z telefonów komórkowych. Zaprezentowane zostały także systemy rozpoznawania twarzy oparte na sztucznej inteligencji, które wykorzystują dane biometryczne do identyfikacji osoby na podstawie wizerunku twarzy.

Dzień drugi (13.03.2026)

Drugi dzień konferencji otworzył panel: „Genetyka sądowa, medycyna sądowa, antropologia sądowa”. W ramach sesji wysłuchaliśmy dziesięciu wykładów, w tym: przedstawicieli Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, Instytutu Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu oraz Laboratorium Diagnostyki Molekularnej GenMed.

Poruszane tematy dotyczyły m.in. przybliżenia sposobu funkcjonowania zbioru danych DNA oraz jego roli w procesie wykrywczym. W trakcie kolejnych wystąpień uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać zagadnień dotyczących wyko-

rzystania AI w genetyce sądowej, stanowiącej narzędzie wspomagające w interpretacji wyników oraz automatyzacji badań. W ramach wykładów przybliżono tematykę dotyczącą mikrobiomu, czy wykorzystania owadów, których stadia rozwoju pozwalają na ustalenie czasu, miejsca zgonu. Podkreślono znaczenie wykorzystania śladów biologicznych w sprawach dotyczących przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, kładąc szczególny nacisk na ich prawidłowe zabezpieczenie techniczne i procesowe. Omówiono tematykę związaną z analizą pochodzenia biogeograficznego w dochodzeniach kryminalistycznych i możliwości identyfikacji regionu pochodzenia badanej próbki biologicznej. Zaprezentowano nowy zestaw odczynników Kinfinder, opierający się na wykorzystaniu aż 48 markerów genetycznych, służący między innymi identyfikacji osób zmarłych. Nowe metody badawcze stosowane w genetyce sądowej zwiększają możliwości wykrywcze i analizę śladów biologicznych. Należy jednak pamiętać o ich ograniczeniach. Jednym z nich jest jakość i ilość materiału biologicznego. Metody badawcze są na tyle skuteczne, na ile pozwala prawidłowo zabezpieczony materiał biologiczny. Nowe techniki powinny zostać dokładnie sprawdzone pod względem czułości, swoistości, powtarzalności i podatności na błędy, zatem muszą zostać zwalidowane. Problematiczne mogą być także kwestie prywatności, ochrony danych genetycznych. Aktualnie w Polsce nie ma regulacji prawnych odnoszących się do zastosowania genealogii sądowej. W procesie wykrywczym nowe technologie genetyczne mogą: zweryfikować wiarygodność zeznań oraz przyjętą wersję zdarzeń, łączyć różne przestępstwa, umożliwić ponowne zbadanie nierozstrzygniętych spraw, pomóc w identyfikacji osób. Nie zastępują jednak pracy śledczej, dostarczają informacji, które przy prawidłowej interpretacji pozwalają powiązać całokształt materiału dowodowego.

W kolejnym z przedstawionych referatów odniesiono się do możliwości i ograniczeń w badaniach antropologicznych na podstawie zapisów filmów i zdjęć. Uczestnicy konferencji zapoznali się z informacjami dotyczącymi statycznych i dynamicznych cech chodu, np. długość całej oraz poszczególnych odcinków kończyny dolnej i górnej, kąty stawiania stopy, odchylenia od pionowej osi ciała, szerokość kroków, w tym ścieżka chodu (ichnogram) jako graficzne odwzorowanie sposobu poruszania się człowieka. Ważnym elementem wystąpienia był też opis dłoni, w tym roli bruzd zgięciowych z uwzględnieniem zmian rozwojowych, nabytych, wrodzonych oraz związanych z procesami starzenia. Cechy te są istotne przede wszystkim w procesie identyfikacji osób w sprawach dotyczących przestępstw seksualnych.

W ramach zamkniętego panelu Archiwum X uczestnicy wysłuchali zagadnień związanych z wykorzystaniem nowoczesnych metod pracy kryminalistycznej, opierającej się na predykcji cech fenotypowych, a także na budowaniu drzew genealogicznych tzw. genealogii genetycznej. Omówiono sprawy, które dzięki wykorzystaniu różnych dziedzin kryminalistyki, a w szczególności daktyloskopii i szeroko pojętej genetyki sądowej

mogły zostać po wielu latach wykryte.

W ostatnim otwartym panelu zatytułowanym „Badania dokumentów” prelekcje przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego, Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A., Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Straży Granicznej dotyczyły zagadnień związanych z kwestiami polskich znaków pieniężnych oraz problematyką dokumentów publicznych.

Zaprezentowane podczas konferencji referaty dotyczyły relacji pomiędzy jakością banknotów a postrzeganiem ich autentyczności, uwzględniały ochronę znaków pieniężnych przed fałszowaniem, znajomość elementów protekcyjnych autentycznych znaków pieniężnych oraz występowanie uszkodzeń i zabrudzeń mogących utrudnić ocenę ich autentyczności. Przedstawiony został referat odnoszący się do wieloaspektowych badań dokumentów tj. poprzez określenie sposobu ich wytworzenia, czy analizy papieru na podstawie przeprowadzonych badań optycznych, mikroskopowych, spektroskopowych, elektrostatycznych, w tym przy wykorzystaniu metody FFT (Fast Fourier Transform). W jednym z wystąpień omówione zostały także innowacyjne, zaawansowane technicznie rozwiązania stworzone przez specjalistów PWPW S.A., które zaprezentowano na przykładzie nowej karty studyjnej. Kolejne dotyczyły zagrożeń związanych z weryfikacją i wykorzystaniem w postępowaniach administracyjnych, historycznych i współczesnych aktów stanu cywilnego wydanych w Związku Radzieckim oraz państwach, które powstały po rozpadzie Związku Radzieckiego. Omówiono również omyłki urzędnicze na tego typu dokumentach.

Prezentacja oferty partnerów (12-13.03.2026)

Podczas konferencji w holu Collegium Iuridicum Novum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu można było zapoznać się z bogatą ofertą wydawniczą Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, ofertą Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” oraz PKO Banku Polskiego, a także ze specjalistycznym wyposażeniem badawczym i technicznym prezentowanym przez Technolutions, Precoptic, Transactor Security, Idemia, Imogena, DKS oraz Narodowy Bank Polski.

Prezentacja potencjału sprzętu badawczego i laboratoryjnego umożliwiła zapoznanie uczestników wydarzenia z aktualnymi rozwiązaniami technologicznymi wspierającymi analizę śledczą w wielu specjalnościach kryminalistycznych. Była to okazja do wymiany wiedzy, doświadczeń, konsultacji technicznych, omówienia zastosowań prezentowanych systemów możliwych do wykorzystania m.in. w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych, a przede wszystkim ukazania ścisłej korelacji pomiędzy nauką, praktyką, a technologią.

Wymienić można w tym miejscu, tylko niektóre z prezentowanych urządzeń:

- mikroskop cyfrowy *Hirox UV/IR* umożliwiający wysokorozdzielczą analizę i dokumentację śladów, mikrostruktur oraz dokumentów;
- mikroskop porównawczy *Leeds Discovery-Z* stosowany w badaniach balistycznych, porównaniach śladów mechanoskopijnych, włókien i dokumentów;
- (ALS) *Leeds LSV2* - system obrazowania z użyciem alternatywnych źródeł światła wykorzystywany do szybkiego ujawniania i dokumentowania śladów trudnowidocznych i wielkopowierzchniowych, w tym śladów biologicznych, materiałów wybuchowych, zapisów na dokumentach oraz modyfikacji powierzchni;
- spektrometr Ramana *Renishaw Virsa* przeznaczony do nieniszczących analiz materiałowych i identyfikacji substancji chemicznych, w tym narkotyków, materiałów wybuchowych, mikrośladów i dokumentów;
- *VSC 9000 Foster&Freeman* - cyfrowy system służący do wszechstronnej analizy dokumentów w różnych zakresach widma światła;
- *Crime-Lite ML PRO 2 Foster&Freeman* - laboratoryjny kryminalistyczny oświetlacz oględzinowy z automatycznym skanowaniem w różnych warunkach oświetlenia;
- *Crime-lite AUTO Foster&Freeman* - przenośny kryminalistyczny oświetlacz UV-VIS-IR;
- *Crime-Lite X Foster&Freeman* - wielozakresowy przenośny oświetlacz kryminalistyczny LED;
- *VSC NOMAX2 Foster&Freeman* - przenośne urządzenie do weryfikacji dokumentów;
- *Projectina Spectra Flex* - zaawansowany wideo-komparator do kontroli autentyczności dokumentów i papierów wartościowych;
- *Projectina Spectra Check* - przenośny system badania dokumentów;
- *Zinexts MagPurix 12 N.E.O.* - zautomatyzowany aparat służący do izolacji kwasów nukleinowych z wymagających próbek kryminalistycznych;
- *MTOP Mobile Idemia* - mobilny sensor biometryczny, który po podłączeniu do telefonu komórkowego umożliwia pełne daktyloskopowanie np. bezpośrednio na miejscu zdarzenia.

Podsumowanie

LK KWP w Poznaniu – współorganizator wydarzenia zakłada, że prelekcje przedstawione podczas I Poznańskiej Konferencji Kryminalistycznej będą stanowić platformę do pogłębiania wiedzy i rozwoju nauki w dziedzinie kryminalistyki. Połączenie potencjału nauki i praktyki przyczyni się do kontynuacji konferencji, która na stałe wpisze się w dyskurs kryminalistyczny, zarówno w kraju, jak i za granicą.

Bibliografia

1. Jurkiewicz, P. (2024). Fort VII w Poznaniu Przewodnik, Wielkopolskie Muzeum Niepodległości.
2. Kolecki, H. (1979). Kryminalistyczne zastosowania termografii, PWN.
3. strona internetowa: <https://poz-krym.web.amu.edu.pl/#organizatorzy>
4. strona internetowa: <https://www.facebook.com/share/v/1Lu6eeCncH/>
5. strona internetowa: <https://radiopoznan.fm/informacje/pozostale/badania-napisow-pozostawionych-przez-wiezniov-fortu-vii-moga-pomoc-w-identyfikacji-kolejnych-ofiar>
6. strona internetowa: <https://gloswielkopolski.pl/policyjni-kryminalistycy-odczytaja-napisy-wiezniov-fortu-vii-kazde-nazwisko-moze-przywrocic-pamiec-o-ofiarach/gh/c1p2-29212863/2>
7. strona internetowa: <https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/180802,Archiwum-Pelne-Pamieci-Fort-VII-w-Poznaniu.html>

Fot. 1. Uczestnicy I Poznańskiej Konferencji Kryminalistycznej (materiały własne KWP w Poznaniu)